

Til Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender

19. august 2024

Høringssvar til lovforslag om støtte til ældre

Kommuneqarfik Sermersooq takker for muligheden for at give høringssvar til lovforslaget om støtte til ældre.

Høringssvaret er opdelt i henholdsvis generelle og specifikke bemærkninger.

Indhold

Generelle bemærkninger	2
Lovforslagets manglende berettigelse	2
Manglende helhedssyn	2
Lovforslagets bearbejdelse forud for høringen.....	3
Bemærkninger til lovforslagets økonomiske konsekvenser.....	4
Manglende hensyntagen til geografiske og ressourcemæssige forskelle.....	6
Eget hjem eller institution.....	7
Specifikke bemærkninger	8
Kapitel 1: Formål og område.....	8
Kapitel 2: Kompetencer og ansvar.....	9
Kapitel 3: Sagsbehandlingsregler.....	9
Kapitel 4: Afgørelseskompetence.....	11
Kapitel 5: Støttemuligheder.....	12
Kapitel 6: Oprettelse og drift af botilbud til ældre personer	12
Kapitel 7: Botilbud.....	13
Kapitel 8: Underretning.....	14
Kapitel 9: Tilsyn og påbud.....	14
Kapitel 10: Ældreråd, ældrepolitik og kvalitetsstandarder	15
Kapitel 11: Finansiering og takster	16
Kapitel 13: Øvrige bestemmelser	16
Kapitel 14: Ikrafttrædelse	17
Kapitel 15: Ændringer i anden lovgivning.....	17
Bilag 1: Ældrerådets bemærkning til lovforslag om støtte til ældre	17

 **KOMMUNEQARFIK
SERMERSOOQ**

*Isumaginninnermut
Suliffeqarnermullu Ingerlatsivik
Forvaltning for Velfærd og
Arbejdsmarked*

Imaneq 34
Postboks 1005
3900 Nuuk
Grønland
si@sermersooq.gl
sermersooq.gl
Tlf. +299 36 74 00

Generelle bemærkninger

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker at blive inddraget i det lovforberevende arbejde, og deltager i aktiviteter i forbindelse hermed. Kommunen er skuffet over, at lovforslaget ikke forholder sig til snitfladerne til anden lovgivning, samt at kommunens ønsker om øget mulighed for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke er medtaget i dette lovforslag, eller i en opdatering af magtanvendelseslovgivningen i forbindelse hermed.

Lovforslagets manglende berettigelse

Der er behov for sanering i de forældede regler vedr. ældreområdet, Kommuneqarfik Sermersooq undres dog grundlæggende over formålet med nærværende lovforslag. Det forekommer kommunen, at langt det meste af lovforslaget allerede er rummet i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap (hvor et nyt lovforslag aktuelt også er sendt i høring), og at de enkelte dele, der måtte ønskes særligt specificerede ift. ældreområdet (fx ældrepolitik og ældreråd) med fordel kunne indarbejdes i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap fremfor i særskilt lovgivning.

Selve lovforslaget synes at stride imod sin egen hensigt om at give kommunerne et bedre grundlag at administrere efter. De overlappende lovgivninger vil i stedet vanskeliggøre arbejdet for de kommunale sagsbehandlere, øge bureaukratiet og forsinke sagsbehandlingen. Lovforslaget forholder sig fx ikke til forholdet mellem funktionsvurdering og handleplaner, jf. handicaplovgivningen, og behovsvurdering og støtteplaner, jf. lovforslaget, hvorfor kommunerne risikerer at skulle gentage tilnærmelsesvist den samme opgave, såfremt en borger også skal have støtte efter nærværende lovforslag.

Lovforslaget vil ikke gøre det nemmere for ældre borgere at orientere sig om deres rettigheder, da de vil opnå rettigheder efter flere parallelle regelsæt.

Manglende helhedssyn

Naalakkersuisut har ikke forholdt sig til hierarkiet mellem lovforslaget og Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Det er problematisk i forhold til forhandlingerne mellem Naalakkersuisut og kommunerne om de økonomiske konsekvenser, og vil endvidere skabe interne udfordringer i kommunerne, da budgetter ikke er fordelt "helhedsorienteret", men efter formål (hvh. *ældre, ældre med handicap, hjælpemidler og træning, voksne med handicap og hjemmehjælp*). Der er en alvorlig risiko for, at det vil forsinke sagsbehandlingen, og er endnu et argument for, at nærværende

lovforslag burde indarbejdes i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Lovforslaget er præget af Naalakkersuisuts fokus på sin interne ressourcefordeling. Det er modstridende at påstå at ville samle rettigheder for ældre ét sted for at skabe overblik, men samtidig alene forholde sig til rettigheder indenfor eget ressortområde. En samlet lovgivning på ældreområdet bør inddrage – ikke ekskludere – reglerne indenfor bl.a. sundhedsområdet (herunder fordeling af ansvar ift. palliativ pleje, træning og hjælpemidler, sagsbehandlingsfrister ift. udredninger, lægeerklæringer, sundhedsvæsenets manglende opgavevaretagelse i bygderne) og boligområdet (herunder ift. midler til anlæg, regler for tilgængelighed og regler for huslejefastsættelse).

Det manglende tværgående perspektiv hos Naalakkersuisut risikerer at spænde ben for de gode intentioner bag lovforslaget.

Lovforslagets bearbejdelse forud for høringen

Forslaget er sendt i høring 22/7-24 med svarfrist 19/8-24. Kommuneqarfik Sermersooq har anmodet om en forlængelse af fristen, men fået afvist dette.

Det er en høringsperiode på 4 uger, hvor hele perioden er placeret indenfor den gængse sommerferieperiode. 4 uger er utilstrækkelig tid til at inddrage relevante interessenter og gennemarbejde et høringssvar, og det er i særdeleshed utilstrækkelig tid, når de 4 uger er placeret i sommerferien. Det har blandt andet gjort det meget vanskeligt for kommunens Ældreåd og Handicapråd at nå igennem forslaget og udarbejde deres bemærkninger hertil. Kommuneqarfik Sermersooq har nedsat disse råd, og Naalakkersuisut ønsker med nærværende forslag at gøre ældreådet obligatorisk. Så bør der også sættes tid af til at høre rådet.

Kommunen ser en tendens til kortere høringsfrister, lovforslag, der ikke er gennemarbejdede, og hvor den økonomiske del af forslagene er sparsomt eller slet ikke belyst.

Det er ikke rimeligt at bede kommunerne forholde sig til et forslag til lov eller bekendtgørelse, når de økonomiske konsekvenser ikke indgår. De økonomiske konsekvenser er et kardinalpunkt for at kunne forholde sig til, om opgaver og økonomi hænger sammen, men er også med til at give indsigt i, hvor omfattende Naalakkersuisut anser en opgave. I nogle tilfælde, hvor det ikke er beskrevet i lov eller bemærkninger, kan bemærkningernes økonomiske konsekvenser også tydeliggøre, hvor ansvaret for at løse opgaven er placeret.

Afsnittet "Økonomiske konsekvenser for det offentlige" i lovforslagenes bemærkninger bør altid indeholde en fordeling mellem selvstyre og

kommuner.

Samtidig er tidsspændet mellem høring og ikrafttrædelse ofte kort (under 1 år), og det gør det vanskeligt at få bloktilskudsforhandlinger og kommunale budgetter korrekt på plads. Derfor er lovgivningens forarbejde i forhold til de økonomiske konsekvenser uhyre vigtigt.

Samtidig med nærværende forslag er forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap i høring, og de økonomiske konsekvenser heraf uafklarede og ej forhandlede. Det gør det meget vanskeligt at vurdere forslaget økonomiske konsekvenser. Det er kommunens vurdering, at nærværende lovforslag ikke tager tilstrækkelig højde for de økonomiske konsekvenser for kommunerne. Dette er uddybet i afsnittene nedenfor.

Bemærkninger til lovforslagets økonomiske konsekvenser

Forslaget indfører flere ydelser, der skal visiteres til, samt øgede krav til **sagsbehandling**, herunder sagsbehandlingsfrister og frister i forbindelse med underretninger. I den foreliggende form indfører forslaget også en række parallelbestemmelser, hvor sagsbehandleren både vil skulle foretage udredning efter handicaplovgivningen og behovsvurdering efter ældrelovgivningen samt udarbejde handleplaner efter handicaplovgivningen og støtteplaner efter ældrelovgivningen. I forslaget har man glemt at beregne de økonomiske konsekvenser af dette.

Forslaget indfører **ældreboliger og ældrekollektiver** som nye tilbud. Naalakkersuisut har ikke beregnet økonomiske konsekvenser af tiltaget. Kommunerne visiterer allerede i dag til ældre- og handicapvenlige boliger (pba. Landstingsforordning om leje af boliger). Der laves sagsbehandling og visitation forud for disse anvisninger. Når antallet af anvisninger forventes at stige, skal der ligeledes afsættes flere ressourcer til sagsbehandling og visitation. Kommunen forventer, at søgningen vil stige væsentligt, da det er en ny målgruppe af borgere, der kan søge tilbuddene.

Forslaget forholder sig ikke til anlæg eller drift af ældreboliger og ældrekollektiver, men skriver i bemærkningerne til § 34, stk. 2, at kommunerne afholder udgifterne til oprettelse og drift af botilbuddene. Anlægsgdelen af området i dag er en delt finansiering, hvor Naalakkersuisut yder tilskud via finanslovskonto 83.30.12.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker hertil, at der er et stort efterslæb på anlægsgdelen af ældreområdet (måske særligt i Kommuneqarfik Sermersooq, hvor antallet af ældre borgere er vokset drastisk), at de eksisterende midler umuligt kan indfri lovgivningens krav, samt at lovens ikrafttræden for disse tilbud bør tage højde for et normalt tempo for

planlægning, projektering og byggeri.

Kommunen pointerer, at der skal bygges nyt for at leve op til krav om handicapvenlighed, og bemærker endvidere, at der i bemærkningerne åbnes op for, at private kan oprette og drive de nævnte botilbud. Kommunen ønsker derfor afklaring af om tilbud om ældrebolig eller ældrekollektiv til markedsbestemt husleje – som vanskeligt kan betales af alderspension, selv med boligsikring - er en tilstrækkelig løsning af opgaven.

Forslaget pålægger kommunerne at oprette særskilte **demensafsnit** på plejehjemmene. Det er nævnt i bemærkningerne, at det vil medføre ekstra udgifter til anlæg og drift, men der foreligger under høringen ikke et estimat. Det er under al kritik.

Kommuneqarfik Sermersooq har aktuelt fået lavet forundersøgelse af et demensplejehjem i Nuuk med 72 pladser (heraf 12 aflastningspladser), hvor de estimerede anlægsudgifter ligger på ca. 160 mio. kr. Det er kommunens vurdering, at der er behov for denne kapacitet i Nuuk – udover de eksisterende 2 plejehjem.

Forslaget estimerer udgifterne til **forebyggende hjemmebesøg** til 1,5 årsværk pr. kommune samt 1 mio. kr. i rejseudgifter (samlet?). Der er væsentlige forskelle mellem antallet af ældre i kommunerne. Kommunen bemærker, at der i beregningen indgår et estimat, hvor 2/3 takker nej til et hjemmebesøg. Kommuneqarfik Sermersooq har i et par år tilbudt forebyggende hjemmebesøg til ældre borgere. Her sagde ca. 50 % i Nuuk ja tak til besøget, i Paamiut og Tasiilaq sagde 2/3 ja tak til besøget. Der forekommer således at være budgetteret med for få besøg i Naalakkersuisuts beregninger.

Kommunen bemærker endvidere, at den store omkostningsdriver for besøgene udenfor Nuuk, ikke vil være antallet af besøg, men at lokaliteten skal besøges af den relevante kompetence, måske endda flere gange i løbet af et år.

Kommuneqarfik Sermersooq har valgt at stoppe tilbuddet om forebyggende hjemmebesøg, da meget få af de besøgte borgere havde behov for hjælp.

Det foreslås, at bestemmelserne om forebyggende hjemmebesøg udgår, da tiltaget har begrænset effekt. Subsidiært foreslås, at der blødes op for frekvensen, så forebyggende hjemmebesøg i de mindre bosteder kan samles hvert andet år.

Forslaget vil indføre bl.a. hjælpemidler og træning som kommunale ydelser, hvilket kommunen bakker op om, men hvor der heller ikke er

beregnet økonomiske konsekvenser af ændringerne.

Forslaget indfører krav om **ældreråd, ældrepolitik og kvalitetsstandarder**. I bemærkningerne til forslaget er der ikke afsat midler hertil. Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at en reelt gennemarbejdet politik, hvor der er gennemført workshops med politikerne, borgermøder og høring i processen koster 1 administrativt årsværk at udarbejde. Dvs. der skal afsættes midler til $\frac{1}{4}$ akademisk årsværk i hver kommune om året for at levere en politik hvert 4. år. Hertil kommer udgifter til sektorplaner, implementering og opfølgning. Hvis Naalakkersuisut ønsker, at en ældrepolitik skal være mere end målsætninger, bør der også afsættes ressourcer til disse opgaver. Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at Naalakkersuisut forholder sig til det forventede ressourceforbrug til sekretærbistand for rådet og tildeler midler hertil. Kommunen ønsker endvidere, at Naalakkersuisut enten forholder sig til, om medlemmerne skal honoreres, og om rådet skal have råderet over visse midler, samt at Naalakkersuisut tildeler ressourcerne hertil eller fastsætter, at det ikke er hensigten. Naalakkersuisut efterlader kommunerne med den utaknemmelige opgave at afvise honorering og budget til rådene, selvom Naalakkersuisut reelt har truffet beslutningen ved ikke at allokere midler hertil. Kommuneqarfik Sermersooq arbejder allerede med kvalitetsstandarder på ældreområdet, men det er også en opgave, der kræver administrative ressourcer for at sikre løbende opdatering og implementering. Der bør også afsættes ressourcer til denne opgave.

Udover, at der mangler beregninger, eller er afsat utilstrækkelige midler, er der heller ikke taget højde for befolkningsudviklingen. Der foretages ikke en fremskrivning af beløbene, mens der ses en kraftig stigning i antallet af ældre borgere.

Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at økonomien fordeles efter antallet af ældre, samt at der tages højde for stigningen i denne gruppe.

Manglende hensyntagen til geografiske og ressourcemæssige forskelle
Kommuneqarfik Sermersooq finder, at lovforslaget er langt fra sin målsætning om at introducere nye støttemuligheder og give kommunerne større frihed til selv at tilrettelægge den tilbudte støtte. Der introduceres nye støttemuligheder, der dog i det væsentligste er muligheder indenfor forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, men kommunernes frihed i tilrettelæggelsen af støtten er svær at få øje på.

Der defineres en række tilbud, som kommunerne skal yde, uden at der åbnes muligheder for en særlig lokal tilrettelæggelse af opgaven. Det er vanskeligt at se, hvordan kommunerne skal kunne levere denne støtte udenfor byerne.

Det ser godt ud på papiret, men hvis der skeles til konklusionerne af de omfattende tilsyn på handicapområdet, er det vanskeligt at se realismen i forslaget.

Samtidig forholder forslaget sig ikke til den eksisterende tilbudsvifte, hvor flere kommuner opererer med ældrekollektiver i mindre bosteder. Kommuneqarfik Sermersooqs ældrekollektiver i Qeqertarsuatsiaat og i Ittoqqortoormiit rummes ikke i lovforslaget. De ældre på ældrekollektiverne er langt mere plejkrævende end i forslagets nye ældrekollektiver, hvor målgruppen beskrives som tilsvarende målgruppen for ældreboliger. Samtidig har Kommuneqarfik Sermersooq fastholdt de to ældreinstitutioner som ældrekollektiver – og ikke som plejehjem - da det personalemæssigt ikke er muligt at levere den samme faglige pleje, som tilbydes på kommunens plejehjem.

Med lovforslagets krav om særskilte demensafsnit på plejehjem, vil det heller ikke i fremtiden give mening at redefinere ældrekollektiverne til plejehjem, da det samlede antal beboere varierer mellem 4 og 7.

De nuværende ældrekollektiver har en plads – også i fremtidens tilbudsvifte – de giver ældre med væsentlige funktionsnedsættelser en mulighed for at tilbringe de sidste år i det bosted, de og deres familie har tilknytning til.

Eget hjem eller institution

I lovforslaget benyttes termen *eget hjem* om ældreboliger og bolig i ældrekollektiv. I rygelovens § 5 anvendes med termen *private hjem* om borgernes egne værelser i institutioner og botilbud. Kommunen ønsker forskellene mellem termerne uddybet, samt at Naalakkersuisut forholder sig til udfordringerne ved at sikre et lovligt arbejdsmiljø i miljøer, hvor borgere ryger, drikker eller har farlige kæledyr.

Specifikke bemærkninger

Indledningsvis vil kommunen påpege, at der i lovforslag og bemærkninger skal foretages generel korrektur og rettelse af slåfejl, hvoraf enkelte er meningsforstyrrede fx når "ikke-udtømmende" bliver til "udtømmende".

Kapitel 1: Formål og område

Anvendelsesområde

I § 1 stk. 2 henvises til kravene i Inatsisartutlov om alderspension. For at undgå at skulle lave redaktionelle ændringer af loven, bør det overvejes at udelade henvisningerne til de specifikke paragraffer i alderspensionslovgivningen.

Kommunen ønsker afklaring af, om kommunen reelt kan undlade at yde støtte til ældre borgere, der bor her i landet, og har et støttebehov, men som ikke lever op til alderspensionslovgivningens § 2 eller § 4.

Ret til støtte

I § 2 stk. 1 står: "*kommunal støtte*" samtidig fremgår der i stk. 2, at kommunen skal sikre en koordineret og helhedsorienteret støtte. Det virker ufærdigt, at kommunen skal sikre en koordineret og helhedsorienteret støtte, når loven alene giver den ældre ret til kommunal støtte. Lovens formål om at samle rettigheder for ældre ét sted kan ikke opnås, uden at forholde sig til andre ressortområder.

I § 2 stk. 3 foreslår kommunen omformulering, da der både står "*så vidt muligt tages hensyn*" og "*med behørig hensyntagen*". Der kan overvejes en henvisning i bemærkningerne til magtanvendelseslovgivningen, da det for myndige ældre ikke vil være tilstrækkeligt *så vidt muligt* at tage hensyn til den ældres synspunkter.

Formuleringen i § 2 stk. 4 rummer en risiko for at forpligte kommunerne til at tilvejebringe umulige boligændringer, fx handicapramper på flere 100 m i kuperede bosteder. Kommunen foreslår tilføjet i lov eller bemærkninger: "*såfremt det er muligt med rimelige foranstaltninger*".

Forholdet til støtte efter anden lovgivning

Kommunen henviser til afsnittet i de generelle bemærkninger vedr. manglende stillingtagen til hierarkiet mellem lovene. Umiddelbart forstår kommunen formuleringen i § 3 stk. 1, så ældreloven er en supplerende lovgivning, og at særligt handicapstøtteloven betragtes som hovedlov til ældreloven.

I bemærkningerne fremgår, at "*For den gruppe af ældre personer, som har behov for støtte efter både denne Inatsisartutlov og Inatsisartutlov om støtte til*

personer med handicap, vil det ikke altid være muligt klart at adskille, hvilket støttebehov, der henhører under hvilken lov. I sådanne tilfælde kan støtte efter denne Inatsisartutlov ikke afvises med henvisning til, at støttebehovet skal ydes efter den anden Inatsisartutlov. Det styrende skal derimod altid være, hvad der er bedst for den ældre person, og hvordan der kan ydes støtte, som imødekommer den ældre persons behov.”

Det er dermed fortsat uklart, hvilket hierarki mellem lovene, der skal lægges til grund. Det har betydning både for tildelingen af nye midler til kommunerne og for kommunernes interne opgavefordeling.

Kommunen ønsker, at Naalakkersuisut tager eksplicit stilling til hierarkiet mellem lovene, samt at der ikke laves unødige parallelle bestemmelser alene på grund af ressortfordelingen i Naalakkersuisut.

Kapitel 2: Kompetencer og ansvar

I § 4 stk. 2 fremgår det, at kommunen skal *”agere opsøgende”*. I henhold til lovforslagets øvrige bestemmelser, skal kommunen handle på underretninger og foretage forebyggende hjemmebesøg. Kommunen ønsker uddybet, hvad der forventes yderligere i § 4, stk. 2.

I relation til § 4 stk. 4 bemærker kommunen, at der kan indsættes en hjemmel til at fastsætte regler vedrørende handel og takster mellem kommunerne. Endvidere bemærker kommunen, at bestemmelserne næppe vil have anvendelse i praksis, da kommunerne alle udnytter deres pladser på ældreområdet, særligt de specialiserede, samt at antallet af ældre med støttebehov stiger.

Kapitel 3: Sagsbehandlingsregler

Frister

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger om, at der ikke er afsat midler til de øgede sagsbehandlingskrav.

I § 5 stk. 1 vil kommunen foreslå, at der i *”om der er behov for og ret til støtte”* byttes om på *”behov”* og *”ret”*. Hvis en ældre ikke har ret til, behøver kommunen ikke at afklare behovet.

I § 5 stk. 3 skal der træffes afgørelse inden for 14 dage. Kommunen foreslår, at den generelle sagsbehandlingsfrist udgår. Dels træffer kommunen afgørelse om vidt forskellige ydelser, hvor der er store forskelle på kompleksitet og sagsbehandlingstid, og dels er en sagsbehandlingsfrist på 14 dage i de fleste tilfælde urealistisk, når der skal foretages en omfattende behovsvurdering med indhentning af oplysninger jf. forslagens § 7. Endeligt bør det være overladt til kommunalbestyrelserne politisk at

fastsætte kommunens serviceniveau bl.a. ift. sagsbehandlingstider. Kommunens visitationsafdeling sagsbehandler forskellige sager inden for ældreområdet, hvor den vejledende sagsbehandlingstid kan variere fra 4 uger til 4 måneder. Kommunen foreslår derfor, at bestemmelsen ændres til: "*kommunalbestyrelsen fastsætter sagsbehandlingsfrister for de enkelte ydelser*".

Kommunen foreslår, såfremt Naalakkersuisut fastholder at indføre sagsbehandlingsfrister, at der tilsvarende fastsættes frist for sundhedsvæsenet ift. levering af sundhedsfaglig vurdering – det kunne fx være indenfor 3 dage. Dertil foreslår kommunen, at "*dage*" ændres til "*arbejdsdage*" eller "*hverdage*".

I § 5 stk. 4 fremgår "*eller dennes eventuelle værge*" overstreget. Det er uklart, hvad der menes.

Samtale

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til de øgede sagsbehandlingskrav.

I § 6 stk. 1 står der "*afholde mindst en samtale med den ældre person, inden der træffes afgørelse*". Det er kommunens vurdering, at § 2 om ret til støtte i forvejen forpligter kommunen til at indhente den ældres synspunkter forud for afgørelsen.

I henhold til § 6 stk. 2 kan kommunen undlade at gennemføre en samtale med den ældre i visse tilfælde. Kommunen ønsker tilføjet, at det også gælder i tilfælde, hvor den ældre borger fraflytter kommunen.

Behovsvurdering

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til de øgede sagsbehandlingskrav.

I henhold til § 7 stk. 1 skal kommunen foretage behovsvurderinger. Det fremgår, at behovsvurderingen kan undlades, såfremt det er åbenbart unødvendigt. Kommunen ønsker tilføjet i § 7, stk. 1 og stk. 3 – og evt. i bemærkningerne – at behovsvurderingen kan undlades, såfremt der allerede foreligger en aktuel behovsvurdering eller udredning jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

I § 7, stk. 6, nr. 8 ønsker kommunen tilføjet *relevant* foran ordet støtte, da der ellers vil skulle indhentes irrelevante oplysninger.

I § 7, stk. 7 fremgår, at kommunen kan indhente en sundhedsfaglig vurdering fra et lokalt sundhedscenter. Det foreslås, at der fastsættes en frist for sundhedsvæsenets behandling af sagen.

Det foreslås endvidere, at formuleringen rettes til "*vurdering fra sundhedsvæsenet*", så det overlades til sundhedsvæsenet at forholde sig til, hvilken enhed, der er relevant leverandør af denne vurdering, enten generelt eller i den konkrete sag.

Støtteplan

Kommuneqarfiq Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til de øgede sagsbehandlingskrav.

Lovforslaget forholder sig ikke i §§ 8-9 eksplicit til forholdet mellem handicaplovens handleplan og ældrelovens støtteplan. Det bør i lovtæksten eller bemærkningerne fremgå, at en aktuel handleplan jf. handicapstøtteloven kan være udgangspunktet for støtteplanen.

Udveksling af oplysninger i konkrete sager

Kommunen foreslår i § 10, stk. 1, at "*udveksles og videregives*" ændres til "*videregives og indhentes*", og ligeledes at "*videregive*" i § 10, stk. 2 ændres til "*videregive og indhente*", samt at "*videregivelsen*" i § 10, stk. 2, 2. pkt. ændres til "*udvekslingen*" eller "*videregivelsen og indhentningen*".

Kapitel 4: Afgørelseskompetence

Ændring og ophør af støtte og botilbud

Kommunen bemærker, at bestemmelsen i § 13, stk. 2 allerede synes dækket i § 6.

Kommunen foreslår, at der tilføjes mulighed for at ophøre støtten uden samtale, men i overensstemmelse med de almindelige sagsbehandlingsregler, i de tilfælde, hvor borgeren fraflytter kommunen eller på anden måde ophører med at være berettiget til støtte efter nærværende lovforslag.

I lovtækt eller bemærkninger til § 14 stk. 1, kan det overvejes at henvise til bestemmelserne om personrettede tilsyn i handicapstøtteloven. Kommunen ønsker afklaret, hvilke tilbud, der kan være tale om, herunder om Socialstyrelsen vil oprette tilbud til ældre med svære psykiske lidelser?

Formuleringen "*inden for kommunal inddeling*" i § 15 stk. 1 foreslås ændret til "*inden for egen kommune*".

Med henvisningen til § 4 stk. 4, må der forstås andre kommuner i Grønland

og ikke en hjemmel til at tilbyde den ældre borger (bo)tilbud i udlandet. Der er i forvejen en hjemmel til det i handicapstøtteleven.

Kapitel 5: Støttemuligheder

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til de øgede støttemuligheder.

Kommuneqarfik Sermersooq finder, at støtteforanstaltningerne i § 16 vil være umulige at tilvejebringe i alle lokaliteter og ønsker, at lovforslaget tager højde for dette.

Kommunen ønsker en uddybning af § 16, stk. 1, nr. 10 om støtte i forbindelse med overgang fra behandling i Sundhedsvæsenet til hjemkommunen. Bestemmelsen er ikke uddybet i bemærkningerne. Sundhedsvæsenet varetager rejser og støtte for borgere, der skal til behandling udenfor deres hjemsted, hvilket ikke er en kommunal opgave at løfte. Kommunen bemærker endvidere, at der ikke er afsat midler til en ny opgave. Kommunen foreslår, at bestemmelsen fjernes eller uddybes og eksemplificeres. Såfremt der overdrages opgaver, skal der beregnes bloktilskud hertil, hvilket fordeles efter forventet belastning.

Jf. § 17 pålægges kommunerne at gennemføre forebyggende hjemmebesøg.

Kommunen har i en årrække gennemført forebyggende hjemmebesøg. Kommunen erfarede, at der var usædvanligt få borgere, der viste sig at have behov for ny støtte, set i forhold til, hvor ressourcekrævende udførelsen af hjemmebesøgene var. Borgerne var dog glade for at få besøg, hvilket med fordel kan henlægges til frivillige besøgsvenner fremfor en kommunal opgave.

De i bemærkningerne beregnede midler til opgaven er jf. kommunens generelle bemærkninger ovenfor utilstrækkelige. Det bemærkes, at bestemmelseernes udformning sandsynligvis vil medføre flere rejser til alle bosteder med enkelte forebyggende hjemmebesøg for øje. Det er nogle meget omkostningstunge bestemmelser med meget begrænset betydning.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at bestemmelserne i § 17 udgår, eller at omfanget/frekvensen af forebyggende hjemmebesøg reduceres radikalt.

Kapitel 6: Oprettelse og drift af botilbud til ældre personer

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til hverken visitation, anlæg eller drift af de nye

botilbudstyper, samt at boliglovgivningen gør det vanskeligt at tilbyde disse boliger indenfor en alderspensionists økonomiske råderum.

Forslaget forholder sig ikke til den eksisterende tilbudsvifte, hvor flere kommuner opererer med ældrekollektiver i mindre bosteder. Kommuneqarfik Sermersooqs ældrekollektiver i Qeqertarsuatsiaat og Ittoqqortoormiit rummes ikke i lovforslaget. De ældre på ældrekollektiverne er langt mere plejekrævende end i forslagets nye ældrekollektiver, hvor målgruppen beskrives som tilsvarende målgruppen for ældreboliger. Kommuneqarfik Sermersooq har fastholdt de to ældreinstitutioner som ældrekollektiver – og ikke som plejehjem - da det personalemæssigt ikke er muligt at levere den samme faglige pleje, som tilbydes på kommunens plejehjem.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker derfor de nuværende ældrekollektiver tilføjet som et muligt botilbud for ældre i lovgivningen. Det forslås dertil, at lovforslagets ældrekollektiver i § 19 og § 23 omdøbes til "*seniorbofællesskaber*".

I § 20 stk. 2 pålægges kommunerne at oprette adskilte demensafsnit på plejehjemmene.

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger om manglende beregninger af de økonomiske konsekvenser heraf.

Kommunerne varetager driften af ældreområdet, fordi kommunerne er tæt på borgerne og kan tilpasse ydelserne, herunder botilbud, til de lokale behov. I Nuuk er der lokalt behov for et decideret demensplejehjem, mens der i Qeqertarsuatsiaat og Ittoqqortoormiit er færre ældre og ressourcer til at have særskilte demensafsnit. Denne forskellighed i lokale behov og betingelser rummes ikke indenfor de foreslåede bestemmelser.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker derfor bestemmelserne i § 20, stk. 2 fjernet. Kommunen foreslår, at kommunerne bestemmer den relevante opgaveløsning, og at Naalakkersuisut afsætter midler til at understøtte dette. Kommunen vil i øvrigt bemærke, at demens ikke er den eneste psykiske lidelse, der er i stigning blandt ældre.

Kommunen håber, at der tages højde for de lokale forhold og muligheder, når Naalakkersuisut fastsætter standarder for pleje, adgangsforhold, personalets kompetencer og efteruddannelse mv. jf. § 20, stk. 3.

Kapitel 7: Botilbud

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om

at der ikke er afsat midler til hverken visitation, anlæg eller drift af de nye botilbud, samt at boliglovgivningen gør det vanskeligt at tilbyde disse boliger indenfor en alderspensionists økonomiske råderum.

Der mangler boliger, særligt i Nuuk og i Tasiilaq, hvorfor det vil være et kardinalpunkt, at der afsættes midler til at bygge disse – med den fornødne indretning.

Kommunen bemærker, at målgruppen i §§ 22-23 – *”personer, der er selvhjulpne i en sådan grad, at praktisk bistand kun er nødvendig i dagtimerne”* – er rammende udenfor Nuuk, mens hjemmehjælp og hjemmesygepleje i Nuuk har et omfang, hvor også borgere, der er mindre selvhjulpne vil kunne tilbydes en ældrebolig eller bolig i et ældrekollektiv, som i lovforslagets § 19 og § 23. Lovgivningen bør ikke afskære Kommuneqarfik Sermersooq fra at tilbyde denne målgruppe en ældrebolig eller plads i et ældrekollektiv med hensigt om at leve længst muligt i eget hjem.

Til § 24 bemærker Kommuneqarfik Sermersooq, at brugerbetalingen til plejehjem fortsat er reguleret i Inatsisartutlov om alderspension. Der bør også fastsættes hjemmel til at opkræve brugerbetaling, såfremt borgeren ikke modtager alderspension, så borgeren ligestilles samme økonomiske vilkår, som borgere på botilbud for borgere med handicap.

Kapitel 8: Underretning

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til det øgede sagsbehandlingskrav.

Kommunen foreslår, at det fremgår klart af bestemmelserne, at der er mulighed for anonym underretning.

Det foreslås endvidere, at bestemmelserne om underretning så vidt muligt stemmer overens med bestemmelserne i forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, da sagsbehandlerne vil skulle forholde sig til begge.

Kapitel 9: Tilsyn og påbud

Kommunalt driftsorienteret tilsyn

Kommunen bemærker, at Naalakkersuisut har foreslået indførelse af driftsorienterede tilsyn med plejehjemmene. Kommunen fører i forvejen tilsyn i henhold til Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn med det sociale område nr. 49 fra 31. august 2021, herunder også med ældreinstitutioner. Bestemmelserne i nærværende lovforslag, især § 29, stk. 4 om fastsættelse

af nærmere bestemmelser, er dermed overflødige, da det allerede er fastsat i bekendtgørelsen.

Kommunen bemærker endvidere, at der er stor fordel i, at tilsynene med handicap- og ældreområdet kan foretages efter nogenlunde ensartede retningslinjer, og at det derfor ikke er ønskeligt med særskilt lovgivning herfor på ældreområdet.

Kommuneqarfik Sermersooq har et veludviklet tilsynskoncept, der er afprøvet og tilpasset over flere år, og som kommunen er villig til at præsentere og dele med de andre kommuner og med Naalakkersuisut.

Kapitel 10: Ældreråd, ældrepolitik og kvalitetsstandarder

Ældreråd

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger om, at der ikke er afsat midler til ældreråd.

Jf. § 31 skal kommunerne nedsætte ældreråd. Kommunen gør opmærksom på, at den fastsatte sammensætning af ældrerådet i § 31, stk. 5 ikke er hensigtsmæssig. Kommunen har i en årrække arbejdet med handicapråd under tilsvarende regler og har fundet det vanskeligt, når både medarbejdere og politikere skal have flere roller i de samme møder. Kommunen foreslår i stedet for, at ansatte i kommunen skal deltage ved behov og her bidrage med viden og/eller information om de områder, som ældrerådet efterspørger, eller være med som tilforordnede.

I bemærkningerne til § 31 stk. 1 fremgår, at *"Ældrerådet kan endvidere drøfte spørgsmål af mere generel karakter og komme med forslag til såvel politiske som administrative initiativer"*. Kommunen ønsker formuleringen uddybet.

Kommunen ønsker endvidere, at Naalakkersuisut forholder sig til det forventede ressourceforbrug til sekretærbistand og tildeler midler hertil. Kommunen foreslår endvidere, at Naalakkersuisut enten forholder sig til, om medlemmer skal honoreres og om rådet skal have råderet over visse midler og tildeles ressourcer hertil eller fastsætter, at det ikke er hensigten. Naalakkersuisut efterlader kommunerne med den utaknemmelige opgave at afvise honorering og budget til rådene, selvom Naalakkersuisut reelt har truffet beslutningen ved ikke at allokere midler hertil.

Ældrepolitik

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger, om at der ikke er afsat midler til ældrepolitik.

I forhold til § 32 stiller kommunen sig tvivlende overfor, om der skal udarbejdes en særskilt ældrepolitik. Kommuneqarfik Sermersooq har i en længere årrække arbejdet med en særskilt ældrepolitik og handicappolitik, men med rækkevidden af Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, forekommer det mere meningsfyldt at samle politikkerne (ligesom det er meningsfyldt at samle lovene). Kommunen bemærker endvidere, at en revision af ældrepolitikken hvert fjerde år er en høj frekvens, da der er behov for et længere sigte.

Kvalitetsstandarder

Kommuneqarfik Sermersooq henviser til sine generelle bemærkninger om, at der ikke er afsat midler til kvalitetsstandarder.

Jf. § 33, stk. 1 skal kommunerne træffe beslutning om, hvordan der følges op på de fastsatte kvalitetsstandarder. Kommunen ønsker bestemmelsen uddybet og eksemplificeret.

Kommunen foreslår i § 33 stk. 3, at sætningen "*både særskilt og som en del af ældrepolitikken*" i stedet ændres til "*både særskilt og i forbindelse med ældrepolitikken*". Eftersom kvalitetsstandarderne og ældrepolitikken har forskellige revideringsfrekvenser giver det ikke mening at have dem i et samlet dokument, men at lægge kvalitetsstandarderne som bilag i forbindelse med ældrepolitikken på kommunens hjemmeside.

Kapitel 11: Finansiering og takster

Kommunen henviser til det udvidede totalbalanceprincip samt sine generelle bemærkninger i forhold til de økonomiske konsekvenser af lovforslaget, herunder at estimaterne af lovforslagets økonomiske konsekvenser generelt er fraværende, mangelfuldt belyst eller undervurderede.

Kapitel 13: Øvrige bestemmelser

Statistik

Kommunen bemærker, at det vil være hensigtsmæssigt, at de statistiske oplysninger bliver indarbejdet i det fællesoffentlige IT-system, der skal implementeres på handicapområdet jf. forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Sanktionsbestemmelser

I § 37 stk. 1 er det uklart, om det er kommunen eller medlemmerne af kommunalbestyrelsen, der vil blive pålagt administrative tvangsbøder. I forhold til de allerede nævnte forhold om anlægsefterslæb, manglende allokering af midler til opgaven fra Naalakkersuisut samt varigheden af et

byggeprojekt kontra lovforslagets forventede ikrafttrædelse forekommer det urimeligt, at Naalakkersuisut vil pålægge kommunen tvangsbøder ved manglende efterlevelse.

Kommunen ønsker bestemmelsen fjernet, subsidiært at Naalakkersuisut i bemærkningerne uddyber i hvilke tilfælde, bestemmelsen vil kunne finde anvendelse.

Kapitel 14: Ikrafttrædelse

I forhold til § 38 er det kommunens vurdering, at datoen for ikrafttrædelsen for dette lovforslag om støtte til ældre giver for kort tid til de nødvendige forberedelser, herunder i særdeleshed ift. at tilvejebringe det nødvendige antal pladser i ældrekollektiver og ældreboliger samt oprettelse af demensafsnit på plejehjemmene. Kommunen vil bede Naalakkersuisut revurdere ikrafttrædelsesdatoen, så den tager højde for en realistisk tidsplan for at bygge eller erhverve de nødvendige botilbud.

Kapitel 15: Ændringer i anden lovgivning

§ 39 forekommer at være en fejl ift. gængs praksis for lovændringer. Der kan ikke foretages lovændringer i de gældende love alene med henvisning til en administrativt sammenskrevet lovebekendtgørelse.

Med venlig hilsen

Ole Jakobsen

Kommunaldirektør

Kommuneqarfik Sermersooq

ojak@sermersooq.gl

Bilag 1: Ældrerådets bemærkning til lovforslag om støtte til ældre

Kommuneqarfik Sermersooq har indhentet bemærkninger vedrørende lovforslag om støtte til ældre, som er vedlagt som bilag.

